

2010-01-22

GDI-490

**VALSTYBINĖ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS**

Valstybės biudžetinė įstaiga. A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel. (8-5) 272 2748, faks. (8-5) 272 3620
el. p. info@vipai.am.lt; <http://www.vipai.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288600210

Savivaldybių administracijoms

2010-01-20

Nr. (9.6)-20-391

Susisiekimo ministerijai

J. V. Jolubaičiui
J. A. Čiuliniui

DĖL NAUDOJAMŲ STATINIŲ AVARIJŲ PREVENCIJOS

J. Čiuliniui
10100122

2009 metais Lietuvoje įvyko 7 naudojamų statinių ar jų konstrukcijų griūtys, kurių metu išvengta aukų, tačiau buvo sužaloti trys žmonės ir patirta materialinių nuostolių.

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) atliko minėtų griūčių analizę, po kurios darytina išvada, kad naudojamuose statiniuose avarijos dažniausiai įvyksta dėl šių priežasčių:

1. padidintų konstrukcijų apkrovų,
2. vykdytų remonto darbų be statybos leidimo (kai jis reikalingas) ar techninės dokumentacijos;
3. paslėptų statybos darbų broko, blogos statybinių medžiagų, konstrukcijų kokybės,
4. neatliekamos statinių techninės priežiūros,
5. nepakankamos statinių techninės priežiūros kontrolės.

Siekiant apsaugoti statinius nuo pavojingų deformacijų ir išvengti avarių naudojamuose statiniuose, viešojo administravimo subjektams, vykdančioms statinių naudojimo priežiūrą, būtina:

- reikalauti, kad statinių naudotojai (savininkai) statinių techninę priežiūrą, apimančią organizacines ir technines priemones statinio būklei palaikyti, vykdytų pagal "statybos techninių reglamentų STR 01.12.07:2004 „Statinių techninės priežiūros taisyklės, kvalifikaciniai reikalavimai statinių techniniam prižiūrėtojams, techninės priežiūros dokumentų formos bei jų pildymo ir saugojimo tvarkos aprašas“ (Žin., 2004, 98-3658) ir STR 1.12.05:2002 „Gyvenamųjų namų naudojimo ir priežiūros privalomieji reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka“ (Žin., 2002, Nr. 81-3504) reikalavimus,

- atkreipti dėmesį, ar statinių techniniai prižiūrėtojai nuolatinių stebėjimų metu vizualiai tikrina pagrindines statinio konstrukcijas, fiksuoja pastebėtus defektus, atsiradusias pavojingas deformacijas ir įtrūkimus, teikia pasiūlymus statinio naudotojui dėl nustatytų faktinių defektų pašalinimo bei statinio būklės, ar tik fiktyviai pildo statinio techninės priežiūros dokumentus,

- tikrinti, ar statiniai naudojami pagal paskirtį ir reikalauti, kad statinių naudotojai, prieš pradėdami bet kokius paskirties, naudojimo ar gamybos pakeitimus, atliktų statinio ekspertizę (statinio audią, esamos būklės tyrinėjimus ir kt.), įvertinant, ar būsimos apkrovos, technologiniai procesai, aplinka nesukels didesnių už leistinas statinio deformacijų arba viso statinio ar jo dalies griūtis,

- kontroliuoti, kad rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbai (tarp jų ir įrenginių montavimo darbai) nebūtų vykdomi be projekto ir statybos leidimo, siekiant išvengti leistinos konstrukcijos laikinėsios galios viršijimo, kai netolygių ar koncentruotų apkrovų atsiranda pavojingos deformacijos, įtrūkimai, plyšiai (pavyzdžiui, keičiama statinio ar konstrukcijų darbo schema išgriaunant atitvaras; silpninant dalį laikmenčių konstrukcijų, išpjaujant atskiras jų dalis ar elementus, išmušant angas; perdangos neleistinai apkraunamos papildomomis apkrovomis ar keičiama jų apkrovimo schema, ypač medinės, sandėliuojant medžiagas, dirbinius, produktus; prie laikmenčių konstrukcijų tvirtinami papildomi keliamieji mechanizmai, apšvietimo įranga, ypač viešųjų promoniginių renginių pastatuose).

- atkreipti dėmesį į statinius, veikiamus kur kas daugiau neigiamų faktorių (dinaminės apkrovos, teršalai ir meteorologiniai faktoriai) negu kiti statiniai (pvz., kelio statiniai, senamiesčio senesnės statybos statiniai, esantys tankiai užstatytoje teritorijoje, šalia kurių vykdomos naujos statybos) ir nurodyti naudotojams statinių remonto metu ne tik pašalinti atsiradusius defektus, bet ir realioms apkrovoms padidėjus, padidinti statinio laikomąją galią, užtikrinant jo saugų naudojimą.

- būtina atkreipti dėmesį į statinius, paveiktus aukšta temperatūra (pvz., gaisras gyvenamojo namo bute), ar jie išliko saugūs bei tinkami tolesniam naudojimui:

- nustačius, kad statinio ar jo konstrukcijų pokyčiai gali būti priskirti avarinės būklės požymiams, nedelsiant reikalauti sutvarkyti statinį taip, kad būtų garantuota jo techninė būklė, atitinkanti esminius statinio reikalavimus.

- sustiprinti statinių naudojimo priežiūrą žiemos sezono metu ir kontroliuoti, kaip statinių naudotojai prižiūri statinius šiuo laikotarpiu, kai ant statinių stogų kaupiasi gausus sniegas, o atšilus orams susikaupia ledas bei vanduo ir padidėja apkrovos. Besikeičianti oro temperatūra veikia statinius, ardo juos ir gali sukelti griūtis (statinio konstrukcijų mechaniniam atsparumui ir pastovumui poveikį gali padaryti tirpstančio sniego vanduo, kuris užsikimšęs ar užšalus lietvamzdžiams, bėga per kamizus, stoglovius, patenka ant sienų; šalant į sienų konstrukcijų plyšius patekęs vanduo jas ardo, mikroplyšiai, veikiami temperatūrų skirtumo, didėja). Siekiant išvengti galimų avarių ar nelaimingų atsitikimų, būtina stebėti sniego storį ir jo poveikį statiniui. Susikaupęs sniegas ir varvekliai turi būti šalinamas nuo statinių išorinių atitvarų. Tik tokiu būdu galima išvengti neleistinų konstrukcijų deformacijų ir skaudžių pasekmių. Ypatingos priežiūros žiemos sezono metu reikalauja šiuolaikinių prekybos centrų, pramogų centrų ir kitų paskirčių statiniai, kurie yra pastatyti iš lengvų metalo konstrukcijų, nes problemos, kurios susijusios su konstrukcijų patikimumu, yra aktualios konstruojant stogus, kurių perdangos plotas yra didelis, o laikomosios konstrukcijos – metalinės. Pavyzdžiui, 2002 m. sausio 2-ąją įgriuvo Vilniaus ledo arenos stogas, kai jo konstrukcijos neatlaikė sniego svorio: lūždamos ir krisdamos stogo metalo konstrukcijos sugriovė ir treniruočių salės sienas - susmuko visas korpusas, į pastato vidų įgriuvo apie 2 tūkst. kvadratinų metrų ploto stogo. Statant šią areną statytojams rekomenduota, kad ant stogo konstrukcijos sniego dangą nebūtų storesnė negu 20 cm ir kad sniego svoris vienam kvadratiniam metrui neviršytų 50 kg. Tačiau švenčių dienomis nevalomas stogas buvo užklotas gerokai storesniu sniego sluoksniu. Stogo konstrukcijos buvo sustiprintos vėliau, atstatant statinį po įvykusios avarijos.

- paaiškėjus, kad statinio būklė kelia pavojų statinyje ar arti jo gyvenančių, dirbančių ar kitais tikslais būnančių, žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai, atsižvelgiant į grėsmės pobūdį, reikalauti imtis priemonių žmonėms, aplinkai ir statiniui apsaugoti nuo galimų pasekmių, nedelsiant sustabdyti statinio naudojimą, uždrausti bet kokią veiklą statinyje (jei reikia – ir statinio sklype ar teritorijoje), parengus projektinę dokumentaciją pašalinti statinio konstrukcijų defektus.

Nuolatinė tinkama priežiūra gali užtikrinti statinių saugų naudojimą, tačiau statinių priežiūrai keliamų reikalavimų ignoravimas sukelia ar gali sukelti daug nepageidautinų ar net pavojingų padarinių. Pažymėtina, kad kaip statinių naudotojai vykdo Statybos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597; 2003, Nr. 104-4649; 2009, Nr. 144-6352) ir kitų teisės aktų nustatytus techninės priežiūros ir naudojimo bei statinio saugos reikalavimus, tikrina viešojo administravimo subjektai, atliekantys statinių naudojimo priežiūrą. Laiku nustačius statinio naudojimo reikalavimų pažeidimų, pastarojo būklė blogėja, didėja avarių tikimybė, tolesnis jo naudojimas tampa nebesaugus, kyla grėmė statinyje ar arti jo esančių žmonių gyvybei sveikatai ir aplinkai.

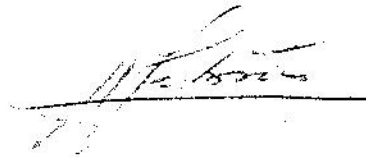
Primename, kad Administracinių teisės pažeidimų kodekso (Žin., 1985, Nr. 1-1; 2007, Nr. 49-1880) (toliau – ATPK) 259¹ straipsnio 2 dalyje reglamentuota: „Administracinių teisės pažeidimų bylose, kurias nagrinėti priskirta šio kodekso 222, 225-247⁽¹¹⁾ straipsniuose nurodytų organų kompetencijai, administracinių teisės pažeidimų protokolus turi teisę surašyti tam įgalioti šių organų pareigūnai“ ATPK 247⁽¹¹⁾ straipsnyje nurodyta: „statinių naudojimo priežiūros viešojo administravimo subjektai nagrinėja šio kodekso 189⁽²⁾ straipsnio pirmoje dalyje ir 189⁽³⁾ straipsnyje numatytas administracinių teisės pažeidimų bylas“. Minėto 189⁽³⁾ straipsnio 1 dalyje ir numatyta atsakomybė už statinių techninės priežiūros taisyklėse numatytų priemonių žmonėms, aplinkai ir statiniui apsaugoti nuo galimų neigiamų pasekmių (kai yra pavojinga statinio deformacija ir griūties grėsmė) netaikymą.

Be to, Statybos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad statinys nugriaunamas, „kai statinys arba jo dalis yra fiziškai susidėvėję ir kelia grėsmę žmonėms bei aplinkai ir šis pavojus nepašalinamas per viešojo administravimo subjektų, atliekančių statinių naudojimo priežiūrą, nustatytą laiką“. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad statinių naudojimo priežiūrą atliekantys viešojo administravimo subjektai turi teisę kreiptis į teismą dėl statinių, kurie fiziškai susidėvėję ir kelia grėsmę žmonėms bei aplinkai. Viešojo administravimo subjektai privalo aktyviau naudotis suteikta teise kreiptis į teismą dėl apleistų, turinčių pavojingų deformacijų, bet savininkų netvarkomų statinių nugriovimo.

Taip pat primename, kad, vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 1.10.01:2002 „Statinio avarijos tyrimas ir likvidavimas“ (Žin., 2002, Nr.55-2009), apie naudojamuose statiniuose įvykusią avariją būtina pranešti (telefonu, faksu ar kitomis ryšio priemonėmis) Inspekcijai, o išnagrinėjus pagal kompetenciją avarijos priežastis – pateikti visą su avarija susijusią dokumentaciją.

PRIDEDAMA. Statybinių konstrukcijų griūčių, įvykusių 2009 metais naudojamuose statiniuose, registras, 3 lapai.

Viršininko pavaduotojas

Antanas Lukošius